

ANADOLU'da TÜRK SANATI VE MİMARİSİ

ARCH377 · Architecture

General information

Semester	5
Type	Elective
Theory / Practice / Lab	3 / 0 / 0
ECTS	3
Mode of study	Birinci Öğretim
Instructor	Dr. İlkay GÖÇMEN
Prerequisite courses	Ön koşul yoktur
Internship status	Yok

Course objectives

Bu dersin amacı; İslamiyet öncesi Türk sanat ve mimari mirasından başlayarak Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemleri boyunca gelişen Türk sanatı ve mimarisinin tarihsel, kuramsal ve mekânsal gelişimini incelemektir. Öğrencilerin dini, sivil ve ticari yapılardaki mekân kurgularını, yapı tipolojilerini, yapım tekniklerini ve tezyinat anlayışlarını çözümlemelerini sağlamak; Türk mimarlık mirasının günümüz mimarlık pratiklerine ve mekân kültürüne katkılarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme becerisi kazandırmaktır.

Course content

Bu ders; Anadolu'da Türk sanat ve mimarlık kavramının tarihsel kökenlerini, İslamiyet öncesi Türk mirası, Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçuklu gelenekleri çerçevesinde ele alır. Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemi dini, sivil ve ticari mimarisi, kent strüktürleri ve tezyinat programları incelenir. Erken ve Klasik Osmanlı mimarisi, Mimar Sinan dönemi, külliye sistemleri, iç mekân kurgusu ve tezyinat ilkeleri değerlendirilerek; Geç Osmanlı Batılılaşma süreci ile değişen yeni mekân anlayışları ve Türk mimari mirası eleştirel bir yaklaşımla analiz edilir.

Resources

- Aslanapa, O. (2014). Türk sanatı (15. bs.). Remzi Kitabevi.
- Kuban, D. (2018). Selçuklu çağında Anadolu mimarisi. YEM Yayın.

3. Kuban, D. (2020). Osmanlı mimarisi. YEM Yayın.
4. Aru, Kemal A. (2018). Türk kenti: Türkçe mekân organizasyonunun tarihsel gelişimi. Yapı Kredi Yayınları.
5. Cantay, G. (2002). Anadolu Selçuklu ve Beylikler dönemi yapı sanatı. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Other recommended points

Öğrencilerin haftalık işlenen Selçuklu ve Osmanlı yapı tipolojilerini (kervansaray, külliye, cami, medrese vb.) yalnızca metin üzerinden değil; plan, kesit, cephe çizimleri ve dönem fotoğrafları üzerinden görsel analiz yaparak incelemeleri önerilir. Türk sanat ve mimarisinin özgün örneklerini (özellikle yakın bölgedeki Selçuklu ve Osmanlı sivil/dini mimari mirasını) yerinde deneyimlemek, yapım teknikleri ve tezyinat detaylarını yakından gözlemlemek tavsiye edilmektedir.

Learning outcomes

1	İslamiyet öncesi Türk sanat ve mimari mirası ile Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçuklu geleneklerinin Anadolu Türk mimarisine olan etkilerini ve tarihsel kökenlerini açıklar.
2	Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemi'ne ait dini, sivil ve ticari yapı tipolojilerini, kent strüktürlerini ve tezyinat/süsleme programlarını form ve işlev bağlamında karşılaştırmalı olarak analiz eder.
3	Erken ve Klasik Osmanlı Mimarisi ile Mimar Sinan dönemi eserlerindeki strüktürel yenilikleri, külliye sistemlerini ve mekân kurgusunu mimari ilkeler çerçevesinde değerlendirir.
4	Osmanlı dönemi konut, sivil mimari ve iç mekân tezyinatında (çini, kalem işi, ahşap vb.) kullanılan malzeme, teknik ve estetik anlayışın tarihsel dönüşümünü sorgular.
5	Geç Osmanlı ve Batılılaşma süreciyle birlikte değişen yeni mekân anlayışlarını analiz ederek Türk mimari mirasının günümüz mimarlık ve koruma/tasarım pratiklerine etkilerini sentezler.

Weekly topics

Week	Subject
1	Anadolu'da Türk Sanatı Kavramı
2	İslamiyet Öncesi Türk Sanatı ve Mimari Miras
3	Karahanlılar, Gazneliler ve Büyük Selçuklular
4	Anadolu'nun Türkleşmesi ve İlk Türk Yapıları
5	Anadolu Selçuklu Dönemi: Kent ve Mimari
6	Anadolu Selçuklu Dini Mimarisi

Week	Subject
7	Anadolu Selçuklu Sivil ve Ticari Mimarisi
8	Ara Sınav
9	Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme
10	Anadolu Beylikleri Dönemi
11	Erken Osmanlı Mimarisi
12	Osmanlı Külliye ve Kent Sistemi
13	Klasik Osmanlı Mimarisi ve Sinan
14	Osmanlı'da İç Mekân ve Tezyinat
15	Geç Osmanlı: Batılılaşma ve Yeni Mekân Anlayışı
16	Final Sınavı

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri

Event	Number	Percentage
Ev Ödevi	1	%32
Ara Sınav	1	%68

Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri

Event	Number	Percentage
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	%100

Yarıyıl(yıl) içi etkinliklerin ve yarıyıl(yıl) sonu sınavının başarı notuna katkısı

Event	Number	Percentage
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	0	%60
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	0	%40

ECTS workload

Event	Number	Duration (hours)	Total (hours)
Okuma	14	1	14
Final Sınavı için Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı	1	2	2
Ev Ödevi	1	10	10
Derse Katılım	14	3	42
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Ara Sınav	1	2	2
Total workload / ECTS			90 hours · 3 ECTS